

Azərbaycanın yaratdığı beynəlxalq əməkdaşlıq və tərəfdaşlıq platforması getdikcə daha da möhkəmlənir. Həm də yeni-yeni sahələri əhatə edir. Son illər bərpaolunan enerji sahəsinin inkişafı istiqamətində atılan addımlar buna əyani misaldır.

Budur, Prezident İlham Əliyev ölkəmizdə xarici investisiya cəlb edilməklə reallaşdırılan sənaye miqyaslı ilk günəş-elektrik stansiyasının - "Qaradağ" Günəş-Elektrik Stansiyasının açılışını da etdi.

Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin (BƏƏ) "Masdar" şirkəti ilə tikilən 230 MVt gücündə bu stansiyanın yaranma tarixi çox qısamdır. Belə ki, Azərbaycanın Energetika Nazirliyi, "Azərenerji" ASC və BƏƏ-nin "Masdar" şirkəti arasında investisiya, enerji alqı-satqısı və ötürücü şəbəkəyə qoşulma ilə bağlı müqavilələrin imzalanmasından cəmi iki il yarım vaxt keçir. Stansiyanın təməli isə il yarım əvvəl qoyulub. Əgər "Qaradağ"ın Xəzər regionunda və MDB məkanında ən böyük günəş-elektrik stansiyası olduğunu qeyd etsək, Azərbaycanın öz qarşısına qoyduğu hədəflərə həmişə beləcə uğurla çatdığını bir daha vurğulamış olarıq.

Hədəflərimiz isə böyükdür. Elə bərpaolunan enerji sahəsində də. Məlum olduğu kimi, "Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər"də ölkəmizdə "yaşıl enerji" istehsalının genişləndirilməsi məsələsi də əhəmiyyətli yer alıb. Hədəf ümumi enerji istehsalı gücündə bərpaolunan enerjinin payını indiki 17,3 faizdən 2025-ci ildə 24, 2030-cu ildə isə 30 faizə çatdırmaqdır. Bu məqsədə doğru atılan inamlı və uğurlu addımlardan biri də məhz "Qaradağ"ın tikintisinin başa çatdırılıb istifadəyə verilməsidir.

Qeyd edək ki, stansiya 262 milyon dollar dəyərində xarici sərmayə hesabına tikilib. Burada ildə yarım milyard kilovat-saat elektrik enerjisi istehsal ediləcək. 110 milyon kubmetr həcmində təbii qaza qənaət olunacaq. Eyni zamanda atmosferə atılan karbon emissiyası 200 min ton azaldılacaq. 550 hektar ərazini əhatə edən elektrik stansiyasında 570 min günəş paneli quraşdırılıb. Bu stansiyanın şəbəkəyə qoşulması üçün 330 kilovoltluq yarıstansiya tikilib. Stansiya gündən aldığı enerji ilə 110 mindən çox evi işıqlandıracaq.

Prezidentimizin dediyi kimi: "Bu, böyük bir yolun, iki qardaş ölkənin böyük yolunun başlanğıcıdır. Bu gün biz nisbətən qısa zamanda - təxminən ilyarımdan bir qədər çox müddət ərzində Abşeron yarımadasının bu boş hissəsinin "yaşıl enerji" mənbəyinə çevrildiyini görəndə çox qürur duyuruq. Bu, əlamətdar nailiyyətdir. Mən Azərbaycanın inkişafına verdiyi bu möhtəşəm töhfəyə, həmçinin "yaşıl enerji"yə keçidlə bağlı ölkəmizə sadıqlığına görə "Masdar"-ı, onun rəhbərliyini təbrik etmək istərdim. Bu gün qonaqlarımız arasında Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri hökumətinin dörd nazirini, həmçinin qardaş ölkədən böyük nümayəndə heyətini görməkdən qürur duyuruq. Bu, tərəfdaşlığımızın və dostluğumuzun yaxşı nümunəsidir, eləcə də hər iki ölkənin bugünkü mərasimə böyük əhəmiyyət verdiyini nümayiş etdirir".

Hazırda ölkəmizdə Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının "ACWA Power" şirkəti ilə təməli 2022-ci il yanvarın 13-də qoyulmuş "Xızı-Abşeron" Külək-Elektrik Stansiyasının inşası da davam edir. Lakin bərpaolunan enerji gündəliyimiz bununla məhdudlaşmır. Prezident İlham Əliyev işğaldan azad edilmiş ərazilərimizi

Beynəlxalq enerji tərəfdaşlığı platforması

"Qaradağ" stansiyasının istifadəyə verilməsi "yaşıl enerji" hədəflərimizə doğru inamlı addımdır

"yaşıl enerji" zonası ?lan edib və bunu həqiqətə çevirmək üçün hazırda mühüm əməli addımlar atılır. Məsələn, Cəbrayıl rayonunda bp şirkəti ilə yeni böyük günəş-elektrik stansiyasının tikintisinə hazırlıq görülür. Lakin məsələ təkcə günəş və ya külək-elektrik stansiyaları ilə də bitmir. Dövlətimizin başçısı bu barədə məlumat verərək deyib: "Biz üç il bundan əvvəl işğaldan azad edilmiş Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun ərazilərində hidroenerji potensialımızı fəal şəkildə inkişaf etdiririk. Biz artıq 170 meqavat gücündə olan hidroelektrik stansiyalarını istismara vermişik və bu ilin sonuna kimi bu, 270 meqavata çatacaq. İki-üç ildən sonra hidroelektrik stansiyaların gücü 500 meqavat olacaq. Bu da "yaşıl enerji"yə keçid prosesinə digər mühüm töhfə olacaqdır. Ümumiyyətlə, Qarabağ, Şərqi Zəngəzur və Naxçıvan artıq "yaşıl enerji" zonası kimi elan olunub. Bizim təbii sərvətlərimizin istifadəsi üçün böyük potensial var və aydındır ki, külək də artıq bu sərvətə çevrilib. Çünki külək həmişə, xüsusilə də təyyarə ilə enəndə bəzən müəyyən problemlərin mənbəyi olub. Lakin indi külək təbii sərvətdir. Bunu ola bilsin, 10-20 il bundan əvvəl təsəvvürə gətirmək çətin olardı. Lakin indi bu belədir və xüsusilə Xəzər dənizində külək çox güclüdür, hətta bu gün buradakı külək onu göstərir ki, bu potensial buradadır".

Azərbaycanın təbii sərvətləri bu gün beynəlxalq bazarlara neft, təbii qaz, neft məhsulları, neft-kimya məhsulları, elektrik enerjisi ixrac etməyə imkan verir. Gələcək planlar göstərir ki, yaxın illərdə ölkəmiz hidrogen, o cümlədən "yaşıl hidrogen" də ixrac edəcək.

Məlum olduğu kimi, keçən il dekabrın 17-də Buxarestdə

"Azərbaycan Respublikası, Gürcüstan, Rumıniya və Macarıstan Hökumətləri arasında "yaşıl enerji"nin inkişafı və ötürülməsi sahəsində strateji tərəfdaşlıq haqqında Saziş" imzalanıb. Təbii ki, hər hansı bir ixrac layihəsinin həyata keçirilməsi öncədən genişmiqyaslı işlərin görülməsini, infrastrukturun yaradılmasını tələb edir. Elektrik enerjisinin ötürülməsinin də özünəməxsus çətinlikləri və spesifik çətinlikləri var. Məsələn, bərpaolunan enerjinin inteqrasiya edilməsi üçün münasib interkonnektorlara ehtiyac yaranır. Buna görə Rumıniya, Gürcüstan və Azərbaycan arasında Qara dənizdən çəkiləcək elektrik xətti olduqca vacibdir. Bərpaolunan enerji mənbələrindən elektrik enerjisini Rumıniya və Macarıstan ərazisindən Avropa İttifaqına gətirməklə bu layihə təchizatın təhlükəsizliyini gücləndirməyə kömək edəcək.

Bu məqsədlə tərəfdaşlarımızla, dünyanın müxtəlif ölkələrindən olan şirkətlərlə birgə iş aparılır. "Masdar"la tərəfdaşlıq isə gələcək uzun yolların başlanğıcında atılan uğurlu addımdır və onların sayı artmaqdadır.

Xatırladaq ki, hələ bu il yanvarın 15-də Prezident İlham Əliyevin Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinə işğuzar səfəri çərçivəsində Əbu-Dabi şəhərində SOCAR-la (Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti) "Masdar" arasında ölkəmizdə 2 QVt gücündə Dənizdə Külək və Hidrogen layihələrinin işlənməsinə dair Birgə İşlənmə Sazişi, həmçinin 1 QVt gücündə Günəş Fotovoltaik və 1 QVt gücündə Quruda Külək Layihələrinin işlənməsinə dair Birgə İşlənmə Sazişi imzalanmışdır.

Bu günlərdə, "Qaradağ" stansiyasının açılışından sonra isə "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə "Abu Dhabi Fu-

ture Energy Company - "Masdar" şirkəti arasında Neftçala rayonunun Bankə qəsəbəsində və Biləsuvar rayonunda günəş-elektrik stansiyaları, Abşeron-Qaradağ rayonunda quruda külək enerjisi layihəsi ilə bağlı investisiya müqavilələri imzalanması baş tutdu.

Azərbaycandakı layihələrə Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri də böyük önəm verir. BƏƏ-nin sənaye və qabaqcıl texnologiyalar naziri Sultan Əhməd Əl-Cabir "Qaradağ" stansiyasının açılışında bunu belə ifadə edib: "Bu tədbir Azərbaycanın enerji şaxələndirilməsi və davamlı iqtisadi inkişafına aparıcı yolda mühüm bir tədbirdir... "Masdar"ın heç bir layihəsini görməmişəm ki, dörd nazir və Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin ən yüksək səviyyəli nümayəndə heyətinin üzvləri eyni vaxtda iştirak etsinlər. Bu, həqiqətən də böyük bir ehtiramın, hörmətin və Sizin ölkənimizlə əməkdaşlığımızın nümunəsidir. Cənab Prezident, mən Sizin çox nəci, xoş sözlərinizi çox yaxşı xatırlayıram. Elə bu ilin əvvəlində Əbu-Dabidə Dayanıqlılıq Həftəsində çıxışımızı yaxşı xatırlayıram. Siz dediniz ki, Azərbaycanın bərpaolunan enerji mənbələrini uzun illər bundan əvvəl inkişaf etdirmək qərarı təkcə enerji təhlükəsizliyi ilə bağlı deyildi. Bu, cəsarətli və düşünülmüş qərar idi, hətta mən deyərdim, strateji bir addım idi. Bu, yeni sənaye sahələrini inkişaf etdirmək, yeni iş yerləri yaratmaq, "yaşıl iqtisadi artım" üçün strateji addım idi. Zati-aliləri, bu yanaşma Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin də yanaşmasının güzgüdəki əksinə bənzəyir. Əslində bu, Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin ötən iyirmi il ərzində qəbul etdiyi bir yanaşmadır. Bu gün Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri böyük fəxarət hissi ilə "Masdar" kimi mütərəqqi enerji şirkətinin timsalında bunu sərgiləmiş olur. Bildiyiniz kimi, "Masdar" dünyanın aparıcı, məhz bərpaolunan enerji şirkətinə çevrilmişdir. Bu layihə ölkələrimiz arasında yaxın münasibətlərin inkişafında və möhkəmlənməsində mühüm mərhələdir".

Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"